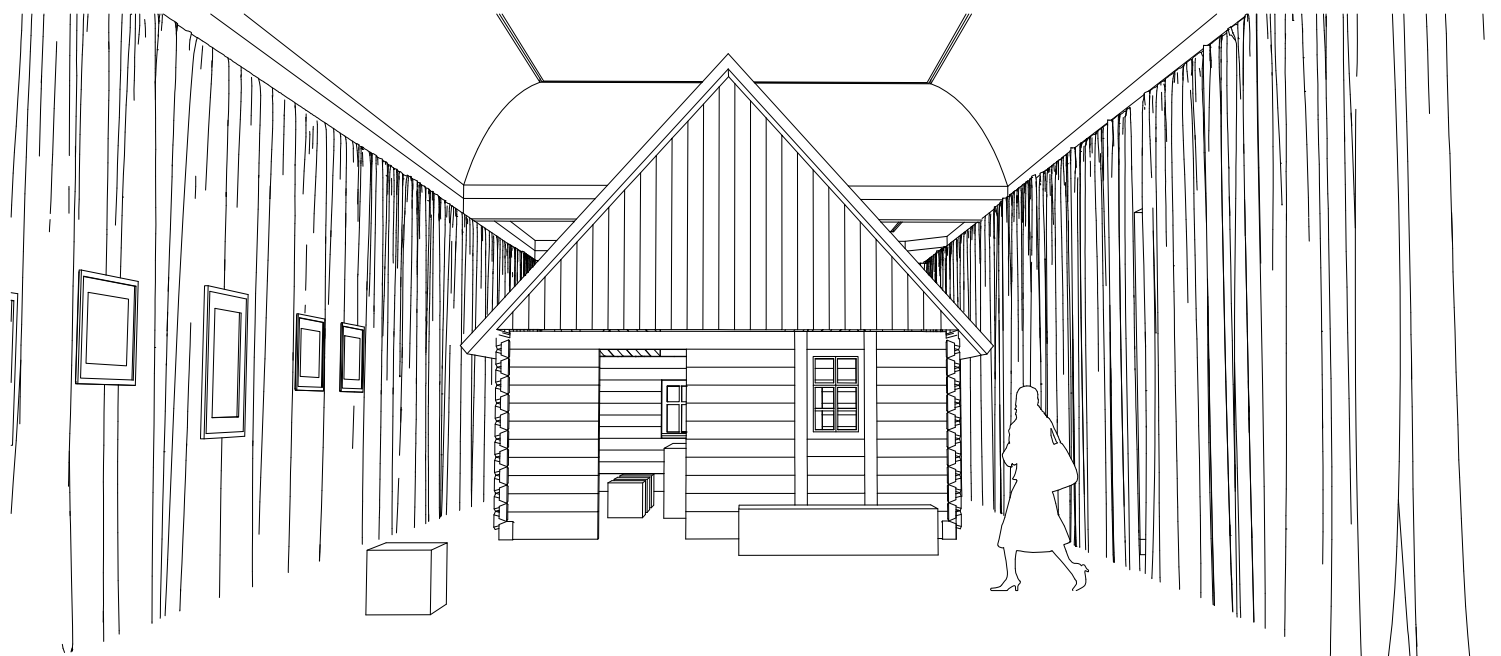

PAWILON POLSKI W WENECJI

Przeprowadzka. Moving houses

Anna Maria Dubois, Agnieszka Suchocka, Zofia
Zuchowicz

Dokumentacja (fragment) złożona do konkursu
na kuratorski projekt wystawy w Pawilonie Polskim
na 17 Międzynarodowej Wystawie Architektury
w Wenecji w 2020 r.

Przeprowadzka. Moving Houses.

kuratorski projekt wystawy w pawilonie polskim
na 17 międzynarodowej wystawie architektury w Wenecji w 2020 roku

PRZEPROWADZKA. MOVING HOUSES.

Nieważne, jak bardzo się starali, nie mogli zabrać ze sobą swoich wspomnień: najlepsze z nich musiały pozostać tutaj, pomiędzy tymi wąskimi ścianami.

Irène Némirovsky, Francuska suita

koncepcja wystawy

Kiedyś przeprowadzka była wydarzeniem. Dzisiaj ludzie kilkakrotnie w ciągu życia przeprowadzają się, przenoszą z domu do domu, miasta do miasta, kraju do kraju. Dzięki rozwojowi technologii i komunikacji nie oznacza to już konieczności rezygnacji z pracy czy odcięcia od znajomych i rodziny, ale wciąż jest to wydarzenie istotne w skali życia jednostki.

Budynki także, wbrew stabilnej, nieruchomej naturze architektury, mogą migrować. Przykładem jest budownictwo drewniane, którego konstrukcja umożliwia przenoszenie z miejsca na miejsce. Drewniane domy, charakterystyczne dla Polski, zróżnicowane są w zależności od regionu czy nawet wsi, w której się znajdują. Tworzą nierozzerwalną więź z krajobrazem, dostosowując się do warunków naturalnych. Zbudowane w danym kontekście przyrodniczym i kulturowym drewniane domy, przemieszczając się, generują interesujące zestawienia, których przykładem są domki góralskie przeniesione na tereny nadmorskie. Styl zakopiański, stworzony jako nośnik polskości, wyjęty ze swojego pierwotnego kontekstu zyskuje znaczenie symboliczne.

Przeprowadzka domu spod Tatr do pawilonu w Wenecji – z jednej strony reprezentuje to co fizyczne – zderzenie wyjętego z kontekstu tradycji i historii budynku, z neutralną przestrzenią ekspozycyjną, z drugiej - staje się ogólnym symbolem współczesnego zjawiska przenosin oraz symbolem wkładu migrantów w kreowanie kultury i przestrzeni danego kraju.

Mobilność, migracja, emigracja, imigracja, uchodźstwo – jednym z wyzwań współczesności jest zrozumienie ich fenomenu i wzajemnego wpływu imigrantów i mieszkańców danego kraju. Jak mówi w jednym ze swoich wykładów niemiecki socjolog Ulrich Beck: „Interkonektywność oznacza, że można podejmować gdzieś daleko na świecie decyzje, a ich konsekwencje mają wpływ na nas bezpośrednio (...) Kosmopolityzacja jest właściwie włączeniem wyłączonych dalekich innych. Swojego rodzaju wymuszonym włączeniem. W Niemczech, jeśli małżeństwo ma problem jak połączyć rodzicielstwo z prowadzeniem domu, angażują kogoś z innego kraju, kobietę, najczęściej Polkę, która będąc matką swoich dzieci ma być jednocześnie matką dla dzieci z ich rodziny. (...) Czyli z jednej strony patrzymy na niemieckie gospodarstwo domowe, ale po to żeby zrozumieć co się w nim dzieje, jesteśmy połączeni z innym krajem – życiem tej kobiety w Polsce. Jeśli się mu nie przyjrzymy, nie zrozumiemy własnego kontekstu.”

How will we live together?/Jak będziemy wspólnie żyć w przyszłości?

Wystawa stanowi pretekst do dyskusji o współczesnych wyzwaniach migracyjnych. Przeprowadzka to uniwersalne doświadczenie budujące kulturę i tworzące kosmopolityczny krajobraz zglobalizowanego świata - tego obecnego, ale także w przyszłości, kiedy migracja stanie się zjawiskiem powszechnym. Drewniany dom przeniesiony do wnętrza pawilonu symbolizuje kulturowy wkład migrantów we wspólne życie w przyszłości.

PRZEPROWADZKA. MOVING HOUSES.

No matter how hard they tried, they could never take all their memories with them: the best memories would remain here, between these thin walls.

Irène Némirovsky, Suite Française

concept of the exhibition

Moving from one home to another was once an event. Today, people move several times during their lives. Thanks to the development of technology and communication, this no longer means quitting one's job or cutting off from friends and family, but it is still a significant event in the scale of one's life.

Buildings, despite the stable, immovable nature of architecture, also can migrate. An example of which is a wooden construction that by design allows moving from place to place. Wooden houses, characteristic of Poland, vary depending on the region or even the village in which they are located. They form an inseparable bond with the landscape, adapting to natural conditions. Wooden houses built in a given natural and cultural context, moved to a new location, generate interesting combinations, examples of which are highlander houses moved to coastal areas. The Zakopane style, created as a carrier of Polishness, taken out of its original context, gains symbolic significance.

Moving a house from the Tatra Mountains to the pavilion in Venice - on the one hand represents what is physical - a clash of the tradition and history of the architecture, with a neutral exhibition space, on the other - becomes a general symbol of the contemporary phenomenon of relocation and a symbol of the contribution of migrants to the creation of physical and cultural landscape of a given country.

Mobility, migration, emigration, immigration, exile - one of the challenges of today is to understand their phenomenon and the mutual influence of immigrants and residents of a given country. As German sociologist Ulrich Beck says in one of his lectures: „Interconnectivity means that decisions can be made somewhere far in the world, and their consequences affect us directly (...) Cosmopolitization is actually the inclusion of distant others. A kind of forced inclusion. In Germany, if the marriage has a problem how to combine parenthood with running a home, they involve someone from another country, most often a Polish woman who, being a mother of her own children, is also to be a mother for children from their family. (...) So, on the one hand, we are looking at a German household, but in order to understand what is happening in it, we are connected with another country - the life of this woman in Poland. If we don't look at it, we won't understand our own context. „

How will we live together in the future?

The exhibition is an incentive to discuss contemporary migration challenges. Moving is a universal experience, it builds culture and creates a cosmopolitan landscape of a globalized world - the present one, but also the future one when migration will become a common phenomenon. The wooden house moved to the interior of the pavilion symbolizes the cultural contribution of migrants to living together in the future.

pełny scenariusz wystawy

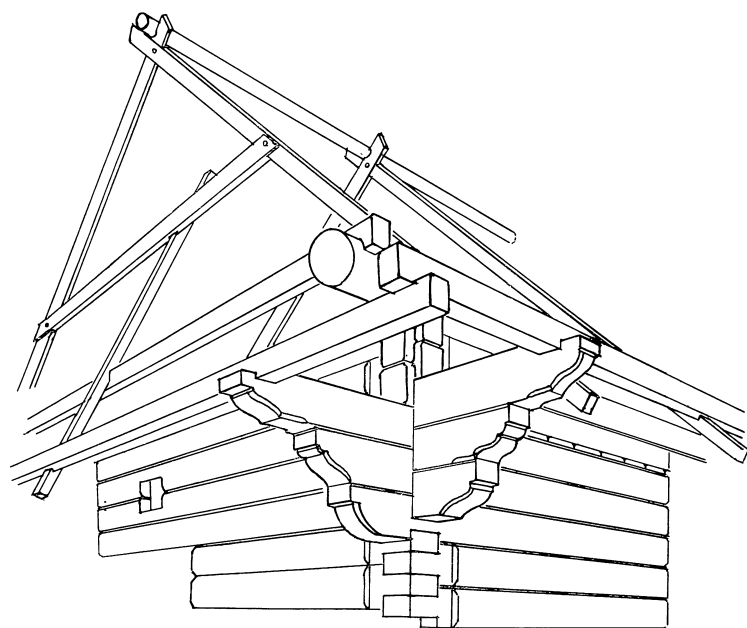
Hashim Sarkis, kurator Biennale, stawia pytanie: How will we live together?/Jak będziemy wspólnie żyć w przyszłości? Wystawa w polskim pawilonie ma skłaniać zwiedzających do refleksji, stanowić pretekst do dyskusji o współczesnych i przyszłych wyzwaniach migracyjnych. Przedstawiona opowieść to poszukiwanie relacji między przeprowadzką ludzi a przemieszczaniem się budynków.

Przeprowadzka w nowe miejsce to okiełznanie przestrzeni, dostosowanie się do niej, ale także dopasowanie jej do siebie. W polskich miastach, gdzie dominującą grupą imigrantów są Ukraińcy i Białorusini, fizyczną obecność w tkance architektonicznej zaznaczają nowo-budowane cerkwie. Polacy, których poza granicami kraju żyje około 11 milionów, często skupiają się wokół sklepów z polskimi produktami, które dziwią, ale też intrygują lokalnych mieszkańców. Pojawienie się w nadmorskim krajobrazie podhalańskiego domu także może być tego rodzaju dysonansem. Dach, którego kąt przystosowany jest do dużych opadów śniegu, niespotykane detale ciesielskie – w nowej lokalizacji mogą dziwić a może też mają pewien kosmopolityczny urok? Wspólne życie już dziś, ale przede wszystkim w przyszłości pełne będzie takich spotkań.

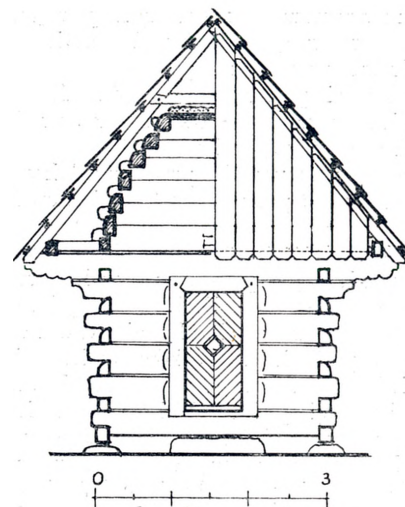
Centralną opowieścią wystawy jest dosłowna przeprowadzka pewnego domu z Polski do Wenecji – rozłożenie go na elementy w jego oryginalnej lokalizacji, transport do Wenecji i ponowne złożenie we wnętrzu pawilonu.

Budynki drewniane niepotrzebne już poprzednim użytkownikom mogą zostać ponownie wykorzystane. Internetowe portale aukcyjne pełne są ogłoszeń z domami do przeniesienia, które stały się zbędne. Wybór jednego z nich i przeniesienie do Wenecji to danie mu drugiego życia.

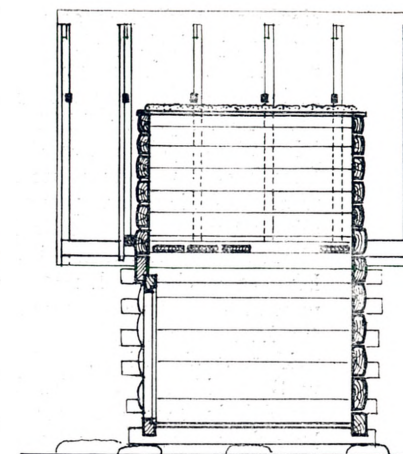
Domy - świadkowie historii osób, które w nich mieszkały - ratowane są przed zniszczeniem poprzez rozłożenie i ponowne wykorzystanie - czasem w pierwotnej formie, czasem jako budulec nowych struktur. Taki recycling jest szczególnie ważny w kontekście zrównoważonego wykorzystania istniejących zasobów a równocześnie jest to pozyskanie budulca będącego nośnikiem prywatnych historii oraz przekazanie niematerialnych wartości niesionych przez tradycyjną architekturę. Jest to także metafora. Migranci niosący ze sobą swój bagaż kulturowy, często też faktyczne przedmioty, stają się częścią swojego nowego otoczenia. Pamięć o własnej historii i tradycji jest ważnym elementem tworzącym ich tożsamość.

II.1 Ignacy Tłoczek *Polskie Budownictwo Drewniane*, Detal konstrukcji dachu

II. II Ignacy Tłoczek *Polskie Budownictwo Drewniane*, Sypaniec podhalański

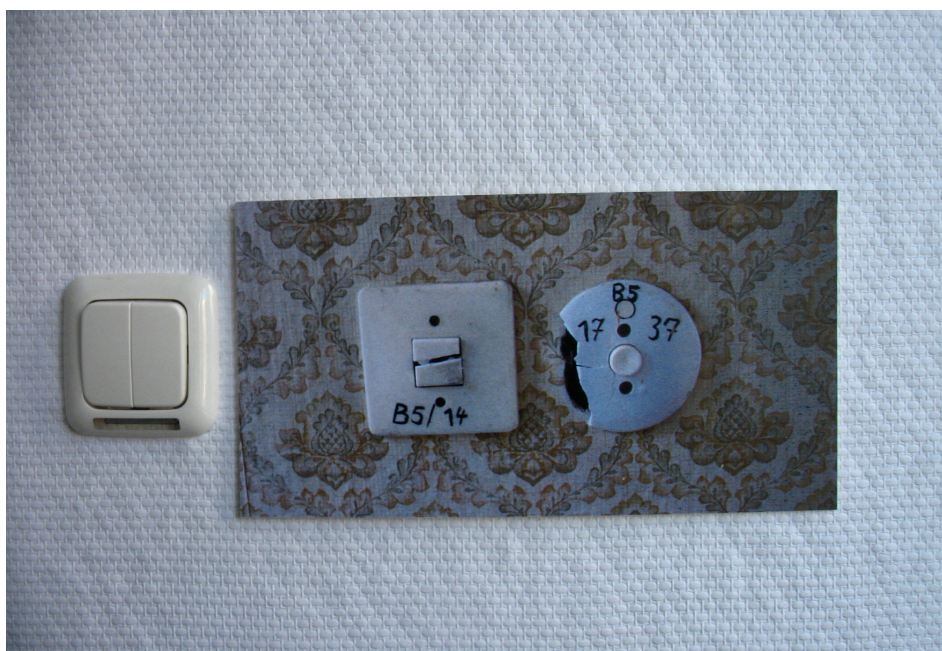

II. III Zofia Rydet *Zapis socjologiczny* 1978 - 1990

II. IV Zofia Rydet *Zapis socjologiczny* 1978 - 1990

II. V Agnieszka Suchocka *Upamiętnianie śladów życia domu*

II. VI Agnieszka Suchocka *Upamiętnianie śladów życia domu*

II. VII Dom wystawiony na sprzedaż na internetowym portalu aukcyjnym

II. VIII Podhalański dom przeniesiony nad morze

Sala wystawowa jest ciemna, świetliki zasłonięte, ściany otoczone są ciemnymi kurtynami. Stanowi to kontrast z białą przedsiönką i oślepiającym, letnim światłem wypełniającym Giardini. Jedyne jasne elementy wewnątrz pawilonu, to drewniany dom ustawiony w jego środku. Silne światło wydobywa detale domu oświetlając jednocześnie jego wnętrze poprzez otwartą więźbę dachową. Wylewając się z otworów okiennych i drzwiowych zaprasza do wejścia.

Wnętrze domu jest jasno oświetlone ciepłym światłem, tworzącym domową, przytulną atmosferę. Widać surową drewnianą konstrukcję, noszącą jednak znaki dawnego użytkowania. W celu wyeksponowania historii tego domu, gdzieś na ścianach zawieszono są fotografie będące dokumentacją detali życia, które toczyło się kiedyś w środku - mebli, wykończenia, przedmiotów.

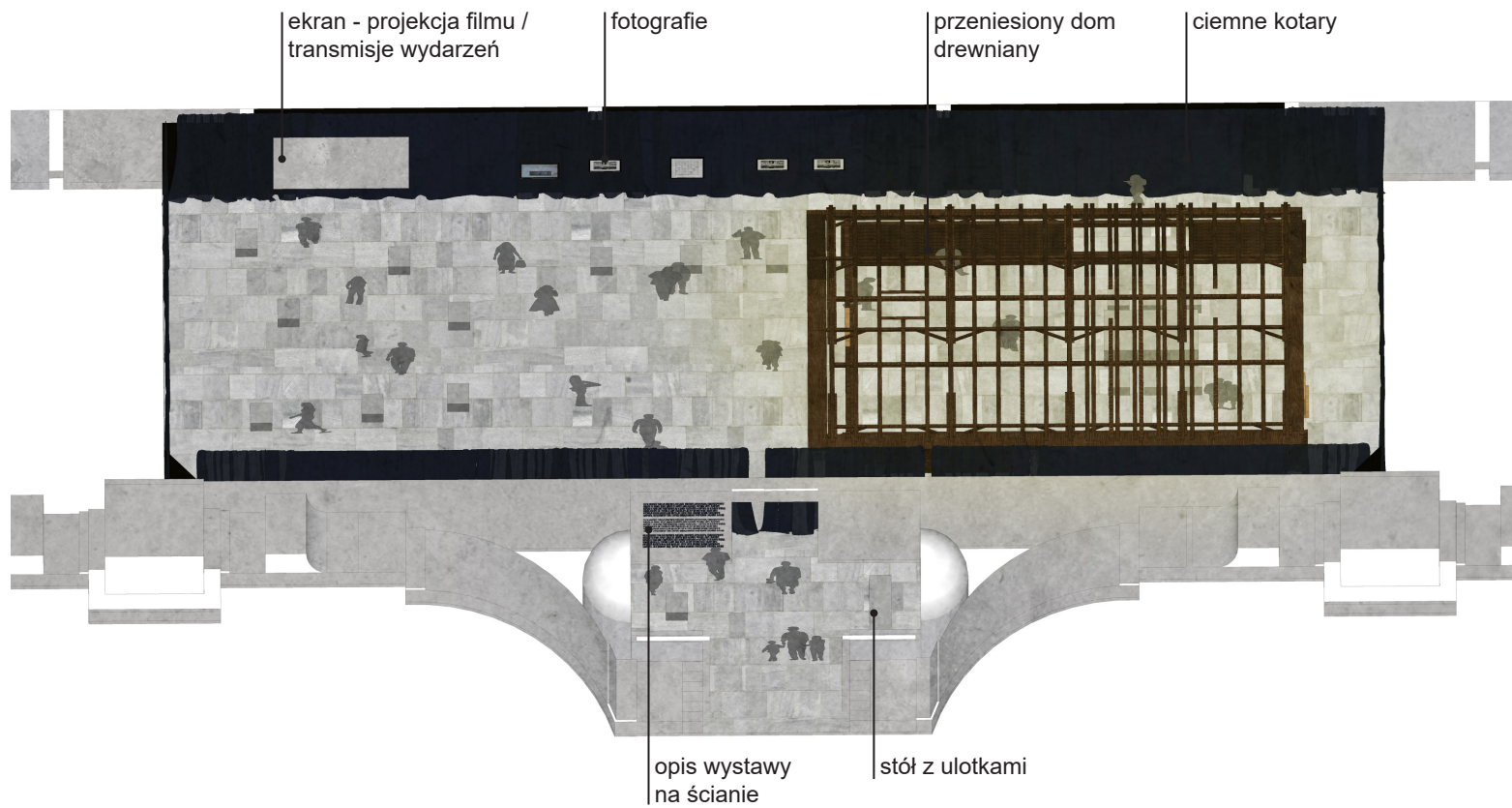
Meble ustawione wewnątrz nie stanowią typowego umeblowania domu, to bezstylowe, białe kubiki, na których można przysiąść, by spędzić czas w jego wnętrzu. A także na zewnątrz, w miejscu tradycyjnych ław, znajdujących się zazwyczaj na przyzbie. W centrum budynku kubiki są ustawione wokół stołu – archetypu stołu jadalnianego stanowiącego serce domu. Zaproszenie do stołu to zaproszenie do refleksji. Zastanowienie się, czym ten dom jest – skorupą, którą można wypełnić dowolną zawartością? Reprezentantem stylu, który powinien pozostać tam, gdzie go wybudowano? Obiektem muzealnym? Ideą? Symbolem migracji?

W głębi sali zawieszono ekran projekcyjny pokazujący film – relację z przeprowadzki tego konkretnego domu. Dokumentację poszukiwań, zakupu, korespondencji, organizacji rozbiórki, transportu i rekonstrukcji w pawilonie.

Na ścianach zawieszono fotografie dopełniające opowieść. Przedstawiają one przykłady przeniesionych drewnianych domów w stylu zakopiańskim i ich nowe otoczenie. A także fotografie domów wystawionych na sprzedaż.

Ponieważ przeprowadzka drewnianego domu do Wenecji jest tylko pretekstem do dyskusji o tematach migracji, proponuje się jako wydarzenia towarzyszące organizację wykładów i dyskusji o tematyce związanej z imigracją, emigracją, uchodźstwem organizowanych w siedzibie Zachęty w Warszawie i transmitowanych na żywo do pawilonu.

Po zakończeniu Biennale może odbyć się kolejna przeprowadzka domu. Może on zostać sprzedany na miejscu, we Włoszech i tu osiąść na fundamentach. Możliwa jest także podróż powrotna do domu do Polski poprzez kolejne odsłony wystawy w innych krajach i miastach.

streszczenie scenariusza wystawy

Centralną opowieścią wystawy jest dosłowna przeprowadzka pewnego domu z Polski do Wenecji – rozłożenie go na elementy w jego oryginalnej lokalizacji, transport do Wenecji i ponowne złożenie we wnętrzu pawilonu.

Ze słonecznych ogrodów Biennale, poprzez jasny przedsionek zwiedzający trafiają do zaciemnionej sali. Jedyne jasne elementy wewnątrz pawilonu to drewniany dom, przeniesiony z Polski i ustawiony w jego środku. Silne światło wylewając się z otworów okiennych i drzwiowych zaprasza do wejścia.

Wnętrze domu jest jasno oświetlone ciepłym światłem, tworzącym przytulną atmosferę. Surowa konstrukcja nosi znaki dawnego użytkowania. Gdzieś na ścianach zawieszono fotografie będące dokumentacją detali życia, które toczyło się kiedyś w środku.

Wewnątrz i na zewnątrz domu ustawione są neutralne w formie meble – białe kubiki i ławy. W centrum budynku kubiki są ustawione wokół stołu – archetypu stołu jadalnianego stanowiącego serce domu. Zaproszenie do stołu to zaproszenie do refleksji. Zastanowienie się, czym ten dom jest – skorupą, którą można wypełnić dowolną zawartością? Reprezentantem stylu, który powinien pozostać tam, gdzie go wybudowano? Obiektem muzealnym? Ideą? Symbolem migracji?

Opowieść dopełniają zawieszona na ścianach fotografie, przedstawiające przykłady innych przenoszonych domów oraz prezentowany na ekranie film – relacja z przeprowadzki tego konkretnego domu.

Ponieważ rekonstrukcja domu w Wenecji jest tylko pretekstem do dyskusji o tematach migracji, proponuje się jako wydarzenie towarzyszące organizację wykładów i dyskusji o tematyce związanej z imigracją, emigracją, uchodźstwem organizowanych w siedzibie Zachęty i transmitowanych na żywo do pawilonu.

Po zakończeniu Biennale może odbyć się kolejna przeprowadzka domu. Może on zostać sprzedany na miejscu, we Włoszech. Możliwa jest także podróż powrotna do domu do Polski poprzez kolejne odsłony wystawy.

summary of the exhibition scenario

The central story of the exhibition is the literal moving of a wooden house from Poland to Venice - its disassembly into elements in its original location, transport to Venice and re-assembly inside the pavilion.

From the sunny gardens of the Biennale, through the bright vestibule, visitors get to the darkened hall. The only bright element inside the pavilion is a wooden house, moved from Poland and placed in its center. Strong light pouring out of the open window and door openings invites visitors to enter.

The interior of the house is brightly lit by warm light, creating a cozy atmosphere. The raw construction bears signs of past use. Here and there, photographs hanging on the walls are documentation of the details of life that once took place inside.

Inside and outside of the house neutral furniture is arranged - white cubes and benches. In the center of the building, the cubes are placed around a simple table - the archetype of the dining table that is the heart of the house. The invitation to the table is an invitation to reflection. Wondering what this house is - a shell that can be filled with any content? A style representative who should stay where it was built? Museum object? Idea? Symbol of Migration?

The story is complemented by photographs hanging on the walls, showing examples of other moved houses and a film presented on the screen - a report of moving this particular house.

Since the reconstruction of the house in Venice is only an excuse to discuss migration topics, it is proposed that accompanying events should be lectures and discussions related to immigration, emigration, exile organized at the headquarters of Zachęta and broadcasted live to the pavilion.

After the Biennale, another home move can take place. It can be sold on the spot, in Italy. It is also possible to return home to Poland through a journey of other editions of the exhibition.